

Előfizetési díj.

Vidék postán vagy helyben házhoz hordva.

Egy évre	15 frt.
Fél évre	8 „
Három hónapra	4 „
Egy hónapra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállítás:

Bel-királyutca 28-ik szám házába a lap szellemi részét illető közlemények címzetté.

Az ÉRTÉKESB CÍKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 5 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelt Alajos (Wollzeile 22.) Haasensteint g. (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau

Nyitléri cikkek

gármond_sora után 25 kr. fizetendő.

Olvasóinkhoz.

Haink politikai állapotaiban rövid pár hé hosszu időre kiható változásokat hozott tre.

A világosi gyásznapi óta e hon háttárainól két nagy esemény: az 1867-iki korázás és az 1875-iki pártgyesülés adta víza Magyarországnak, mit amakkor elveszte — a biztos jövőt.

A közjogi kérdés verte volt fel a nemzet lapingó erőt s hajtotta 1848-ban egy lélemlő nemzeti diósóséggel folytató és égetes bukással végződött harcunk s most ugyanazon kérdés egy szerencsés kiegészés és e kiegészésnek a fusio útján töent sanctioja által ismét felszabadított erőinket, hogy munkálhassunk a békének.

185. mártius 3-ika óta ugyanazon egységesnemzeti erővel lép Magyarország a jövő é, melylyel mártius 15-kén lépett a modern államok sorába.

188 azonban csak a multat rombolta le a múlt, hogy gondoskodott volna a jövőre, e 1867 és 75 negyvennyolc multján megépítette a jövő alapjait is. Ha van tehát Magyarországnak az európai nemzetek harmoniájában ezredéves multja után jogosultja a létre s ha van a nemzetben élet, mely vergődik a föld sarában küszöf feigben is, akkor ime nyílt előttünk a pálya, hogy valahára élni is tudjunk.

Ez életnek eddig rendbehozott feltételei ftkékeny érzékelt kincsét kell, hogy képezzék a hazának s ily életfeltételnek tekintjük mi a létrejött fusiot is, melynek hogy vélsébe szegődik az erélyereszírőgi deákirt organuma: a „Kelet“ is most a lap ödéves pályafutása második negyedének közében szükségesnek tartjuk nyilván kijelentni. A harc, melyet a balközép 187 nagy alkotása, a közjogi kiegészés len eddig folytatott, 8 éves remimisenája volt a 300 éven át enhibánkon kivé rendszeresen táplált bizalmatlanságnak usztria ellen. A historia logikája mekövetelte ez ephemer életet, de a mily fájsze volt ahonnan e bizalmatlanság léte, ép oly osztatlan kell, hogy legyen ömünk a seb begyógyulása felett.

Azt körben tehát, mely e lapoknak a nyilvánosság előtt jutott, kötelességünknek tartjuk ép oly odaadással működni a hegedő seb teljes begyógyulása, a fusio az ország minden részében leendő öszinte megvalósulása mellett, mint a mily igazán dvosnek tartjuk azt a közhazára névvel azon esetben, ha volt ellenfeleink is oly

férfias nyíltsággal óhajtkák azt, miként mi óhajtkák. A régi deakpárttól eddig vallott elveinek feladását nem követelhetni s szerény hatáskörében a „Kelet“ jövőre is érvényesíteli igyekszik azokat, de ha úgy kívánja a jó egység, áldozatokra is készen kell lennünk azon fokig, mignem az országban ezek által okozandó kár nagysága fel nem ér a fusio netaláni felbomlása által előidézendő veszteséggel.

A hazafiságot kellene megtagadnunk a balközéptől, ha ily mérvű áldozatok követelését tételeznék fel róla. Bizonyára tudni fogják a volt balközép férfiai is, hogy a „szabadelyű“ nevezet alá fogott divatos eszményi fogalmak alkalmazásuk előtt nálunk a józan megfontolás és a magyar állam sajátos érdekeinek kívánalmait szerint módosítandók. Mi nem multja, hanem jelenlegi állása folytán reméljük a volt ellenzéktől, hogy nem fogja lehetetlenné tenni Magyarországon olyan üdvös állapot teljes megvalósítását, milyet századok óta sajnosan nélkülözünk, a mikor t. i. nem vagyunk kénytelenek sem Ausztia, sem enmagunk ellen harcolni.

Ha ez állapot megszilárdul, benső consolidatiojára fordíthatja erejét a nemzet s ez esetben egy komoly irányú hírlap hívatása is lényegesen módosul, megszűnik az ellenség ostromlása lenni s kizárólag az állami és társadalmi reformok apostolává szegődik, gyökeret hajt a czélszerű új politikai eszméknek s segít eltakarítani a korhadt régieket, felkarol a társadalomban minden szepét és magasztosat s kiméletlenül irtja a gyomot, a párharcos szerepét a reformator szerepével váltja fel; nem a megalkottottak, hanem a megalkottandók érdekében fog küzdeni.

E magasztos szerepet az év elején kifejtett program alapján igaz törekvése lesz a „Kelet“-nek is betölteni. Nem tesszük a jövő évnegyedi szerkesztésére nézve szokásos ígéreket; a „Kelet“-et nem a magunk, hanem mindig a nagy közönség tulajdonának tekintettük, mint ilyenek igyekeztünk megőrizni a társadalmakkal szemben tekintélyt s törekedtünk teljes erőnkkel a közönség igényeinek megfelelő tartalommal látni el. Ezt tesszük jövőre is.

A midőn tehát hódolattal hajlunk meg az olvasó közönségnek alig remélt bizalma előtt, melylyel e negyedben a „Kelet“-et megajándékozta, tisztelettel kérjük ki azt a közelgő negyedre.

a „KELET“ szerkesztősége.

A „Kelet“ előfizetési ára:

Félévre 8 „

— Mivel egészen művészetének akarja magát szentelni.
— Minő művészetnek? Talán a zenének?— Ugy van.
— S ha az ember zeneművész, nélkülözheti egészen a szerelmet?
— Alkalmasint, miután neki semmi szükségé reá.— Valóban oly csinos leány?
— Feltűnően szép.
— Nem kérték még férjhez soha?
— Nagyon sokan kérték már, de a legjobb ajánlatokat is visszautasította.— Milyen különös ez! a zenét! hogy valaki jobban szeresse a zenét a szerelemnél! Ezt soha sem hittem volna s nem is értem, hogy a lehetséges az. Nővére talán nagyon vakbuzgó s apáca akar lenni?
— Teljeséggel nem.— Több nővére nincs önnök?
— Nincs.
— S önnök engedik őt így megvénülni, család nélkül élni le életét?
— Tiszteletünk kell akarát, miután benne minden tiszteletré indit.— S ön nem találta őt többé tiszteletré méltónak, ha megszeretne egy oly kedves, derék, kitűnő tulajdonokkal bíró embert, mint sir Richard? Önnök ellene szegülnének hajlamának?
— Ellene, mert az csak is egy beteges elme veszélyes szüleménye lehetne s letérés a józan ész útjáról.— De miért? ugyan miért? csak azt mondja meg hogy miért?
— Mit akar tenni?
— Elfogadom, bár kit is ajánl férjülNegyedévre 4 „
Egy hónapra 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélszerűbben postai utalvánnyal előírt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldányt is szolgálok.

Stein János

a „Kelet“ kiadója

A választó törvény egy hiánya.

Budapest, márcz. 13.

(A.) Rövid bevezető beszéd kíséretében Tisza Kálmán belügyminiszter tegnap a képviselőház elé hat pontból álló rövid javaslatot terjesztett, mely az új választótörvénynek a gyakorlat által már is kimutatott igen érzékeny hiányát van orvosolni hivatva. Ismeretes az új törvény azon egyik sarkalatos határozata, hogy ugyanis a választó lajstromokba csak azon qualicált állampolgár vitetik föl, a kiknek új adóhátráléka nincs, a ki az előző év egyenes állami adóját lefizette. Midőn a törvényt a képviselőházban tárgyalták, az ellenzők ezen fontos újítást is megtagadták s igazságtalanságnak mondták azt, hogy a választói jog élvezetét az adófizetésnek bizonyos határozott időben való lefizetésétől tegyek függővé.

Tudva levő dolog, hogy a Deákpart akkor a legalaposabban megajánlta a felfogást s hogy ha már egyszer van census, ez azért van, hogy a polgárok e censusnak eleget is tegyenek, azaz adójukat lefizessék. Különösen nálunk bizonyult a praxisban is szerföltött üdvösnek, hogy a népet rendkívüli eszközzel szoktassák az állam iránt való kötelességei teljesítésére. Nálunk sok ideig hazafiai érénynek tekintették az adó nem — fizetést: átment ez a nép vérsébe s az adóhátrálék épen olyan időben emelkedett óriási mérvűre, midőn az állam a legnagyobb szükségben volt s csak nagy nehezen és nagyon drágán tudott pénzre szert tenni.

Különben a választó törvény ezen intézkedése már a jelen összeírások alkalmával a gyakorlatban igen hasznosnak bizonyult s jövőre kétségkívül a népet az állami kötelességek pontosabb teljesítésére fogja nevelni. Ezt az elvet a tegnap előterjesztett javaslat föltétlenül és sértetlenül fentartja. A választó törvény azon határozata, hogy a lajstromban csak az vétetik föl, a ki az előző év állami egyenes adóját lerőta, változatlanul marad. Csak ezen

— Mert egy fiatal hölgy, ha férjhez megy, méltán óhajtkák, hogy legyenek gyermekei is.

— Oh! ez okon! — szólt Manuela, kezét szívére szorítva, mintha hirtelen fájdalom nyílamlott volna át rajta.

Ugy van ugy, én erről nem szólhatok! erre még gondolni sem merem soha. Egyszer heves vágyam támadt felfogadni valakit, felnevelni valamely szerencsétlen elhagyott kis teremtest, ezt inkább szeretném mint kutyáimat s a papagályt.

De Richard nem akarta engedni. Azt hitte, hogy nem volnék képes reá, vagy pedig, hogy az emberek majd azt mondanák, hogy a gyermek a miénk. Oh már jól látom, hasztalan volt minden ragaszkodásom hozzá; nem nyertem ki becsülését. Mit sem használt az nekem, semmi jóra nem vezetett, senkinek sem használhatok.

— Ne hibáztassa sir Brudnel urat ezért. Ő férjhez akarta több ízben adni kegyedet s kegyed volt az ki megátalkodottan csak mellette akart maradni. Látszólagos engedékenysége alatt hajthatatlan makacsság rejtettségá kétkedni tudnék önzetlenségében mondhatnám ügyes számítás is.

— Oh! ön tán fel is teszi azt rólam! Nem! tovább nem élhetek így.

Egy kitarított hölgy szerepét viszem itt e háznál. Ismerettségünk első napjaiban már megmondottam önnök, hogy e gondolat borzasztó, kínzó reám nézve, régét kell szakítanom!

— Mit akar tenni?
— Elfogadom, bár kit is ajánl férjül

elv gyakorlati alkalmazását szabályozza az új javaslat. A választó törvény ugyanis elfeledte megjelölni ama napot, a meddig az első összeírás alkalmával a mult évi adót lefizethet. Ez időt azután az egyes törvényhatóságok a lehető legelőtérőbben állapították meg. Néhol decz. 31-ét, másutt az összeírás megkezdésének napját, ismét másutt a befejezés napját tűzték ki ama határidőnek, melynek eltelte előtt kellett az adót lefizetni.

Ez eltérő eljárás a legelőtérőbb eredményeket hozott fölszínre. Némely megyében választó volt az, a ki adóját februárban lefizette, másutt viszont kimaradt az, a ki még januárban törlesztette hátrálékát. Hogy ez eredmény nem felel meg az igazságnak, azt nem kell bizonyítanunk. Pótlására, a felmerült vizsázások kiegyenlítésére szolgál a legújabb javaslat, mely azt rendeli, hogy az egész országban utólag mindazok fölveendők a választók jegyzékébe, a kik mult évi adójukat a folyó év april 15-ik napjáig lefizették. Jövőre is mindig april 15-ke lesz ama határnap, a meddig az adófizetés teljesítése a választó jogot biztosítja. A ki e napig sem teljesíti kötelességét, az természetesen az illető évre elveszti választói jogosultságát. Az új javaslat tehát a törvénynek az ezen adófizetést illető sarkalatos alapelvét nem módosítja, de gyakorlati alkalmazását igyekszik az igazság elvével viszhangzatra hozni. Óhajtkandó tehát, hogy minél előbb törvényerőre emelkedjék.

— Nagy-Szebenből írják nekünk: A közoktatási miniszter ur a nagy-szebeni magyar kir. jogakadémia és főreáliskola részére az előirányzatban kivett összegek fölött folyt részletes tanácskozáskor alkalmával azt állítja, hogy emitt jogakadémia csak egy tanár ad elő nemetül, továbbá, hogy a főreáliskola tanárait a városi hatóság nevezi ki vagy választja.

Mindkét állítás merőben téves információ következtetésnek tekintendő.

Valóságban úgy áll a dolog, hogy a nagy-szebeni jogakadémia az előadási nyelv tulnyomólag német, mert a tanárok nagy része mint libló Schuler, Ziegler, Neugeboren a magyar nyelvet nem bírják oly mértékben, hogy legjobban akart mellett bár magyarul adhasanak elő valamely tantárgyat, köztudomás szerint továbbá a német ajku tanárok közül dr. Lindner igazgatót kívül csak dr. Seutz fejt ki évek óta diszerűtlen buzgósgot a magyar nyelv alapos elsajátítása körül.

Az sem áll, hogy a főreáliskola tanárait a városi hatóság nevezi ki vagy választja, mert nevezett tanintézet nem községi, vagy városi, akár pedig polgári, hanem tisztán felekezeti jellegű, a mennyiben a tanárokat kizárólagosan a helyi lutheranum presbyterium választja.

nekem sir Richard ezentul; egy haszontalan embernek, bizonynyal nem fogna oda adni.

— Ez bizonyosan nincs szándékában, hanem meg fogják csalni.

— Becsületes embernek tehát semmiképpen sem állna szándékában engem nőül venni?

— Hozományyal? Bizonyára nem!

— De hozomány nélkül?

— Az, ki becsületes ember létre elvenné kegyedet hozomány nélkül, nem volna okos embernek mendható, ha csak erősen nagy vagyonnal nem birna.

— Nemde azért, mert nem értek semmihez, mert olyan vagyok mintegy szultán neje: ezért moodja ön! Érttem, jól van! lemondok hát a férjhez menetelről; de azért elmegyek innét, el akarok menni. Szászor is kísértetbe jöttem már, végre hajtanai e szándékomat, most szilárd akarattá érelődött az bennem.

— S hova akar menni?

— Mit tudom én, oly helyet keresek, hol dolgozhassam s ne tartozzam senkinek semmivel.

— Dolgozni — de mit?
— Igaz, nem értek semmihez; de mégis jól beszéllek spanyolul s francziául.

— De nem oly tisztán és szabatosan mint Dolores, ki örül, hogy szobaleány lehet e tudományával.

— Anyám tájképek színezésével kereste kenyerét. Párisban oly kevésből meg lehet élni, kivált ha az ember szereti Párist, mert a gyönyör ott lehetni mindent kipótol.

Igen igen, oda fogok visszatérni s ismét

— A képviselőház f. hó 18-i ülésén néhány kérvény előterjesztése után, Cseh interpellálja a közlekedési minisztert az iránt, nem látja-e szükségesnek tanácskozákat kezdeni az iránt, vajlon a keleti vasut csatlakozása a tömösi vagy ojtói szoroson eszközölhető-e előnyösebben? Péchy miniszter válaszolja, hogy a törvény határozottan a tömösi szorost jelölte ki csatlakozási pontnak, s neki semmi oka nincs kételkedni a román kaniák igazságos eljárásában. A ház tudomásul veszi a választ. Felvetetvén ezután az indemnity meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása. Száll röviden hivatkozván arra, hogy a budgettörvényt legelőbb ápril hóban lehet megalkotni, s így az indemnity meghosszabbítása szükséges, kéri a törvényjavaslat elfogadását. Mocsáry a ház praxissával meggyezőleg e kérdést bizalmi kérdésnek tekinti, s mivel a jelenlegi kormány iránt bizalommal nem viseltetik, nem fogadja el a törvényjavaslatot. Báró Sennyey azt hiszi, hogy a kérdés politikai oldala a mostani tárgyalásnak nem képezi tárgyát; a kormány egyedül a helyzet követelményeként kéri a törvényjavaslat elfogadását, s ez előtt meg kellett volna hajlonni, elfogadta a törvényjavaslatot. Folytatatik ezután a közlekedésügyi budget tárgyalása. Madarász ismételtlen sürgeti a közlekedési tárca körében előfordult viszázsok orvoslását, s csak a magyar nyelvet értő hivatalnokoknak megtűrését. Péchy miniszter válaszolja, hogy visszaéléseket eddig nem constatálhatott, de ha ne talán előfordulnának, azokat szigoruan megtorolandja, valamint a magyar nyelv használatának biztosításáról is gondoskodni fog. (Helyeslés.) Ezzel az általános vita befejeztetett. A részletes tárgyalás folytán az egyes tételek a pénzügyi bizottság s a közlekedési miniszter által javasolt törvények szerint fogadtattak el. Részletes vitát s a költségvetés mérlegének jelentékenyebb megváltoztatását idézte elő a budapesti összekötő vasut kérdése. A pénzügyi bizottság törölte az annak kiépítésére előirányzott 750,000 frtot. Tavasszi, Steiger, Ivánka ezen összegnek a költségvetésbe visszahelyezését indítványozák. Péchy miniszter azon kijelentése után, hogy ha az egész összeg töröltetik, az építéshez ezen év folytán még csak hozzá se lehet fogzni, s a már megrendelt sineket se lehet kifizetni, a ház megszavazott az összekötő vas-pálya kiépítésére 500,000 frtot. A közlekedési tárca költségvetésének többi részei minden vitánélkül megszavazattak.

— Kossuth Lajostól egy magánlevél érkezett a szélső balhoz, mely a legegyszerűsödorban elítéli Tisza Kálmán „czynikus fordulatát“. A levél nem fog kinyomatni. Az iránt, vajlon Tisza Kálmán ellenében Debráczenben fölléptessék-e Kussuthot vagy sem, a szélső

mnksáknővé lesznek. Ugy nagyon boldog lehetek még!

— Talán — kivált ha lesz egy kis pénz előlege, meglehet egyelőre igen jól boldogulhat, mig csak bele nem elegyedik a szerelem, mely lehet, hogy megnevelisiti lehet, hogy bukásba sodorja kegyedet!

Higye el! mind e tervek gyermekesek és oktanok. Igen hosszasan élt már a kényelem és fényűzés közepette, hogy nélkülözni tudja azt.

Különben is igen gyenge egészséggel bír arra, hogy kibírja a nélkülözéseket. Óhajtká hallani tanácsomat? azt mondom, most ne határozzon semmit, legyen bátorsága, tűrni a jelen s bevárni a jövőt, mig sir Richard haza jó s akkor kérdjen nyíltan véleményét tőle.

Ne titkolja el előtte betegségét, fájdalomát s kedvetlenségét okát. Egyedül benne helyezheti kegyed teljes bizalmát, mert egyedül ő vehetné nőül, minden utógondolat nélkül, vagy tehetné kegyedre nézve gyámságát, kevésbé nyomasztóvá s egészségére kevésbé károsá. Nem határozta meg ugyan hazajövele idejét pontosan; de holnap, holnapután bizonyosan irni fog kegyednek, hogy jelentse minél előbbi hazatértét.

Azt véltem igazat szölok. Brudnel ur azonban nem irt.

Teljes tizenöt napon keresztül semmi életjelt nem adott magáról.

Folyt. köv.

ső bal még nem határozott, noha a debreczeni lapok már erősen vezércikknek e témáról, de arról igenis gondoskodtak, hogy Kossuth a választói kvalifikációval bírjon, és tehát jelölt is, választható is lehessen.

— **A „M. Polgár”** jobb utra tért s mai számában már a vezércikk helyén közöl Alsófehérmegyéből egy főlészolást a közönség körében multkor kiadott s általunk is említett mistificáló cikk ellen, melyben „Többen” urak Pogány György mellett törtek lándzsát. Különösen azt az állítást czáfolja meg, mintha nemzetiségi szempontból lenne a főispán ur Fehérmegyében nélkülözhetetlen s emlékezteti arra a tényre, midőn Axentet az ő főispán-sága alatt választották meg a magyar törvényhozás tagjává. Most is bevált tehát, hogy „ments meg uram isten az ügyetlen jó barátoktól!” A „Többen” uraknak P. Gy. ur is megköszönheti szíves szolgálatukat.

Városi ügyek.

Képriselleti közgyűlés.

Kolozsvár 1875. márt. 18.

A városi képviselet f. hó 18-án tartott gyűlésében a boráruhatalási szabályzatot tárgyalta. A szabályzat, mely többnyire eddig is életben volt intézkedéseket tartalmaz, nagyobb szigorral kívánja az eljárást keresztülvitni, különösen az okból, mert a jövedelem-források nem állanak arányban a szükséges kiadásokkal s így szükségessé vált a borforgaszatási adót, a regalet kissé felemelni. Ez okból a bornak vedre után 50 kr. fogyasztási illetéket kíván a szabályzat meghatározni, mely jövedelem a városi nyugdíjalap javára szolgálna azon mértékben, melyben a borforgaszatási adóban fizetendő összegből megmarad. Előre lehetett látni, hogy e tárgy hosszabb vitát fog szülni s valóban meg is történt, hogy a tárgyalás mind végig nagyon zajos volt. Akárhányszor megtörtént, hogy egyszerre 2—3 szónok beszélt s az elnököl polgármesternek többször kellett a cseengtyűt használni a zaj lecsillapítására.

Sámi László figyelmezteti a képviselőséget a díj kiszabás nagy és aránytalan voltára. Fejtegeti, hogy példátlan egész Európában az eljárás s még a rendkívül magas kiadásokat szükségűl Franciaország sem tett oly intézkedéseket, mely a bortermelési ipart nagyon hátráltatja, sőt elnyomja fejlődésében. Ha utána gondol, úgy találja, hogy mintegy 50% volna a borforgaszatási illeték, mely pedig nagyon magas stb.

A szabályzatnak különösen 5-ik §-énél fejlődött hosszabb és zajosabb vita, melynek az ellenőrizhetőség szempontjából tett intézkedése, mint egészen impracticus, módosítást szenvedett.

E cikkely értelmében ugyanis a városba jött vidéki eladó köteles lett volna borát azonnal mennyiségileg bevallani az illetékes hivatalnál és [csak] azután láthatott volna az eladás után, de akkor is csak oly vevővel állhatott volna szóba, a ki hasonlóképp bérzát mutathat föl, hogy a borvételre jogosítva van. Többek felszólalása után a §. oda módosított, hogy az eladó elé nehézségek gördítve nincsenek benne, a bérzát a vásárló pedig csak

BAGDAD.

(Folytatás.)

A város építészeti jellege a török és persai építészettől foglalt helyet; míg a szegényebb városnegyedekben a sárga persa a gyagfal uralkodik, addig a Tigris mellékén ott, hol a folyóval párhuzamosan haladó utcákban az európaiak házai állanak, néhány egészen sima épületet is láthatni. Valóban gyönyörű látvány a szemnek, látni a görbe utcák egyöntetűségében a sok virító pálmát, melyek nemcsak a Tigris térs kertjeiben, hanem majd minden szabad téren díszelnek. Az utcák rendszerint nincsenek kikövezve s az egészségügyi felügyelet azokat illetőleg csupán a kutyákra szorítkozik, melyek nappal az emberrel szemben nagyon szerényen kerepelnek, éjjel azonban a folytonos csaholás s ordítás kiállhatatlanná teszi őket.

Bagdadban a Chalifák idejéből egy roskadozó épület szépen ékített kőmennyén s a mai vámház egyik falának hosszu feliratán kívül csak egyetlenegy emlék maradt fenn: a Zobeidá siremleke, Harun al Rasid kedves életpárja, mely az Agel külváros nyugati részén a pusztaság szélén áll. Egy négyszögű körülbelül 30 láb kerületű talapzaton egy 100 lábnyi magas piramis alakú kupola emelkedik sajátos csepőalakú idomával.

Az egész inkább a nevezetesség, mint a szépség szempontjából érdekes; néhol a talapzat egy darabból áll tarka lemeze töredéke, maga a sirirat is annyira meg van viselve, hogy alig vető ki egy-egy betű.

Midőn a siremlekekhez való utunkban a késkeny külvárosi utcák tömkelegében el találtunk tévedni, egészen véletlenül egy sajátos jelenetnek levének szemtanúi. Egy udvarról füllszaggató dobhang s ének üté meg füle-

akkor köteles kiváltani, ha az alkut megcsinálta már s csak ez intézkedés megtartása mellett szállíthatja borát pinczéjébe.

Az illeték kiszabás kérdésében Szász Domokos szólt föl s mivel teljesen igazságtalannak találja, hogy az illeték kiszabása nem állít föl fokozatokat a bor minőségét illetőleg s így a drága úgy mint az olcsó egyenlő illeték fizetésnek vettetik alá, mi által különösen a szegény nép érdekei vannak sértve, ajánlja, hogy e tekintetben kulcsul a bor ára vétsessék s így a jobb minőségű nagyobb mértékben adóztassék meg mint a közönséges és legnagyobb forgalomban levő bor. Különösen a külföldi borokat kívánják többen magasb illeték alá vonatni, mert ezáltal boriparunk is emelkedni fog.

Elnök figyelmeztet, hogy a külföldi államokkal kereskedelmi és vámszerződés lévén kötvé, a külföldi borok már a behozatalnál megvámoltatnak s így nem volna célszerű oly intézkedést tenni, melyet a ministerium úgy sem hagyja helybe s a mely külföldön valamelyik iparágunkkal szemben hasonló eljárást provocalhatna. A kulcsnak az ajánlott értelemben való megállapítását hasonlóképp nem tartja practicusnak, mert épen ez esetben jöhetnének visszaélések létre a minőség megállapításánál.

Az idő előrehaladottsága miatt a szabályzat tárgyalása a 11-dik §-kelynél félbeszakadt.

Elnök előterjeszti, hogy a zeneconservatorium kérvényt intézett közlelebről a belügyminister urhoz a kolozsvári nemzeti színház állandósítása tárgyában s másolatban átküldötte a városi képviseleti bizottsághoz pártolás végett, illetőleg, hogy hasonló szellemben és e kérvényt ajánlólág terjeszessen feliratot a belügyminister urhoz. Elnököl polgármester miután a zeneconservatoriumnak is elnöke székét ez ügy tárgyalásánál a főkapitányunk adja át a tanácskozási vezetése szempontjából.

Várady K. pártolja a kérvényt annyival inkább mert a városnak is érdekében áll a színház állandósítása s különösen hangsúlyoztatni kívánja a felirattal, hogy miután a nyári színház is fel van építve, ha oda hasonlóan színtársulat telepednék be, veszélyes concurrenset képezne a nemzeti színházal szemben de különben is a nyári színház az állandósítás szempontjából építetett. Többen szólalván föl e tárgyban por et contra végre a szavazás megelvetvén, elhatározatott nagy többséggel egy felirat Tisza Kálmán belügyminister urhoz leendő intézése, mely a zeneconservatorium kérvényével hasonló szellemben szöjljön.

Ezután a polgármester interpelláltatik, hogy miután az eddigi polgármesterek a színház választmányának tagjai voltak elfoglaltak-e ő is székét a választmányban?

Polgármester azt feleli, hogy bárha e tekintetben felszólt, még mindeddig válasz nem érkezett hozzá a választmánytól. Egyébiránt a kérdéssel foglalkozni fog smajd bővebb felvilágosítást adand.

Hunyadmegye tavaszi közgyűlése.

Déva, 1875. márcz. 17.

Ma és tegnap tartotta meg megyénk tavaszi rendes közgyűlését alispán Szereday Ig-

inket s a mint oda beléptünk, mintegy két tucat négert s négerasszonyt láttunk, kik arczuk izzadása közt tánczozal farsztrák magukat; tánczukat három dispeldány kísérté különbözőleg hangolt óriási dobokkal.

E dolganak vallásos jelentőségének kellett lennie, mert a középben egy két zászlóval díszelt oltár volt felállítva, a kópádon méltóságos arabok s törökök ültek körül, kik szent borzalommal nézték a dühös műtétet, mely a tánczolóknak rendkívüli élvét okozhatott, mert egész arczuk örömtől sugárzék. Mi hasonlólag leülünk s a négerek és nézők nagyon udvariasan üdvözöltek: de néhány percz múlva megszokaltuk a pokoli lármát s bornyutánczokat s a szokott díj fizetése után újra a szabadba léptünk.

Korunkból e város hasonlólag csupán csak egy jelentékeny épületet mutat fel, mely a syriai egység hívők hitközségének a francia missionáriusok által épített temploma; e templom kupoláját csak a közlelebbi években végezték be.

Fedélzetéről a várost legjobban beláthatni s a pálmakertek s a parkányos kőfalak félkör alakja innen nézve a legmeglepőbb pompában mutatják magukat. A többi egyetlek s felekezetek templomai már nem bírnak annyi jelentőséggel, mindazonáltal meglehetősen számmal vannak, mert a protestánsok templomán kívül az angol consulságunk még hat vallásfelekezetet existál. Mecsetek hasonlóképp nagy számban vannak, de ezek alig említésre méltók; a karsu tornyok, melyek legtöbbnyire tarka színűvel kapráztatják a szemet; rendszerint ferdén állanak.

(Folyt. köv.)

nác elnökele alatt, számos bizottmányi tag jelenlétében.

Az állandó, igazoló, és beavatási választmányok újra szervezésére s a mult évi számadások megvizsgálása képezték ezen közgyűlés rendes tárgyait. Ezen kívül felolvasatott az új kormány beköszöntő leirata, melyre üdvözlő felirat indítványoztatott. Ezen indítvány egy román tag hozzá szólása után oda lett bővítve, hogy válaszkép két felirat szerkesztessék: egyikben, a képviselőház elnökéhez, legyen kifejezve a megye örvendezése az új pártalakulás felett; a másikban, mely az összes ministeriumhoz intéztetik, mindenekefelett az emeltessék ki, hogy mi is legfőbb és legelső teendőnek tartjuk a létező törvények feltétlen végrehajtását.

Ide mellékelem mindkét felirat szövegét, a mint azokat a megyei bizottmány egyhangu helyesléssel elfogadta.

Ezen közgyűlésen egy körjegyző végleges elbocsátott hivatálából. Az elbocsátás indokai közt az is szerepel, hogy az állammelyvet nem érti.

Meg sem kellett volna választani azon minösítvény hiányában.

Az itteni főispáni szék betöltésének kérdése még mindig függőben van, minthogy az eddigi főispán ragaszkodik lemondásához:

A „Kelet” közlelebről Tisza László főispának kandidálta. Itt vannak sokan, a kik szívesen vennék, ha épen ide jőne.

R. I.

Hunyadmegye üdvözlő felirata a képviselőház elnökéhez az új pártalakulás alkalmából.

Méltóságos képviselőházi elnök ur!

A m. királyi ministeriumnak f. hó 2-án kelt 772. sz. leiratából hivatalosan értesülvén megyénk közönsége ezen ministerium hivatalba lépése felől: különös örömmel és élénk hazafiai reménykoddal üdvözöljük az országgyűlési pártok azon helyzetfoglalását, mely a kormányváltozásnak indokál szolgál.

Tiszteletreméltó bölcsességgel félretétvén mindazon kérdések, a melyek törvényhozásunk két legnagyobb pártja között a különállás alapját képezték: most már lehetővé vált, hogy egy virágzó és biztosított államháztartás meg-alapítására mindazok az állampolgárok egyesített erővel működjenek, a kiket megegyező vezérelvek utalnak a közös cselekvésre.

A mi erőttömeg különben meddő pártusák közt semmisülne meg, az most már mind a haza nagyságának fölépítésére fordítható. A mi érzelem elhidegedés és elkeseredés alakjában maradna vissza meddő pártusákból, az polgártársi bizalom és hazafiai lelkesedéskép fog tovább hatni a pártgyűlés következtében.

Mi saját sorainkban szerzett tapasztalatokból merítjük azon bizatoló meggyőződést, hogy a pártok új alakulását ily reményteljesen üdvözlik az országnak minden nyelvi polgárai.

Méltóságodhoz, mint a képviselőház elnökéhez intézett ezen tiszteletteljes feliratunkat azzal a hazafiai óhajattal fejezzük be, hogy engedje Isten ezen szép reményeinket mentől tökéletesebben megvalósulni.

A kik egyébiránt stb.

Hunyadmegye üdvözlő felirata az ujm. ministeriumhoz.

Nagyméltóságos m. kir. ministerium!

A nagyméltóságos m. királyi ministeriumnak f. hó 2-án kelt 772. eln. sz. leiratát tisztelettel vette tudomásul megyénk közönsége.

Élénk hazafiai örömet fámásztott kebleinkben azon nagyfontosságú pártalakulás, mely ő felsége új kormány megalakulásának indokál szolgál.

Ebbeli örömünknek kifejezést adtunk a képviselőház méltóságos elnökéhez intézett feliratunkban is.

A nagyméltóságos ministerium fenntisztelt köriratára azt kívánjuk tisztelettel kijelenteni, hogy részünkről nem csak rideg kötelességből, hanem hazafiai buzgalommal fogunk körünkben közreműködni az abban kifejezett elvek megvalósítására.

Alkotmányos államéletünk rendithetlen alapjának a rendes uton keletkezett törvények feltétlen uralmát tekintjük mi is.

Meg vagyunk győződve, hogy a személyi és vagyonbi biztonság oly mértékben szilárd; a polgárok ragaszkodása hazájukhoz oly mértékben áldozatkész; az állam egyeteme oly mértékben részlet már az államok tiszteletében: a mily mértékben meg van alapítva alkotmányos törvényeinek kifogástalan tekintélye.

Sőt arról is meg vagyunk győződve, hogy új intézvények alkotásában s régiek átalakításában is csak oly nemzet járhat gyakorlati biztos uton, a mely meglevő intézményeit azoknak tökéletes érvényesülésében tanulmányozhatta.

Vegyes ajku megyénk azon biztos reményt táplálja, hogy alkotmányos törvényeinknek tisztelete hova tovább mind szilárdabb kapcsol lesz az ország különböző nemzetiségű, de az alkotmányban egyenjogú polgárai között.

Midőn a nagyméltóságos ministerium magas célzatainak megvalósítására újabb is nem

csak kötelességszerű, hanem buzgó közreműködésünket felajánljuk, mély tisztelettel maradunk.

A kolozsvári zeneconservatorium felirata a kolozsvári nemzeti színház állandósítás tárgyában.

Nagyméltóságos Belügyminister ur!

Kegyetmes urunk!

Tisztelettel alólt ének- és zeneconservatorium elodázhataln kötelességet véli teljesíteni, midőn fölemeli igénytelen bér, de illetékes szavát a helybeli országos nemzeti színház választmányának legközelebből hozott azon határozata ellen, mely színházunknak e feltékenyen őrzött nemzeti drága kincsünknek — jövendő sorsát a magán vállalkozás kétes kimeneteli esélyeire bízta s mely által Conservatoriumunk is városunkban a magasabb ének- és zene egyetlen ápolója — egész jövendőjét, fennállhatását és virágzását látja nemcsak megtámadva, sőt a legnagyobb mértékben kétségessé téve.

Mert ugyanis kegyetmes urunk! A kolozsvári nemzeti színház és conservatorium élte s érdekei évtizedek óta, mondhatni, elválnatlanul egybe vannak forrva. A kettő közt a különös egymásra hatás oly mély és benső, hogy a mint az elmúlt idők története megáfolhatlan tényekkel igazolja, az egyiknek virágzása, vagy hanyatlása szükségképpen a másiknak is virágzását vagy hanyatlását vonja maga után.

E két nemzeti testvér intézetünk közt e szoros egybekötöttség már az 1841-ik évben kezdetét vette, a mennyiben azon időtől kezdve egész 1848-ig, sőt a szomorú emlékü 49-ik és 50-ik években is — bár az akkori viszonyok miatt megrongált erővel — de folyton conservatoriumunk teljesítette a nemzeti színházban a Zenekari tisztet, s így emelkedett e két intézetünk a kölcsönös támogatás és szolgáltatással által virágzásának akkori magaslatára.

Az ötvenes évek, mint a magyar nemzeti szellem minden törekvéseire s alkotásaira, úgy conservatoriumunk s nemzeti színházunkra nézve is az alétség s hanyatlás évei voltak. Conservatoriumunk önálló működése évekig szünetelt, de a megpróbáltatás és nehéz éveiben sem szünet meg annak egyes tagjai részint közreműködésük, részint a conservatoriumi hangszeres oda kölcsönzése által a nemzeti színház ügyét szolgálni.

Nemzeti alkotmányunk újra ébredésének kora, conservatoriumunkat is új életre kelté s a zeneművészet egyes barátainak buzgalma s a nemes város támogatása folytán önálló működését ismét megkezdette, s azóta oly években, midőn a nemzeti színház sorsa nem volt egyes vállalkozók üzérkedő kezeire bízva, hanem egy vagy több intendans vezetése alatt állott, részben az tőlté be a zenekari tisztet s így a midőn közreműködése által lehetővé tette a daiművészet művelését, másfelől e szolgálatból tápot merített saját főnállhatására és virágzására.

Az 1874-ik év mind a nemzeti színház, mind a conservatoriumnak életében fordulópontot képez. Ekkor ugyanis szükségünknek egy ritka áldozatkészű barátja, mintnagyméltóságos is tudni fogja, a nemzeti színház állandósításának nagy és termékeny eszméjét, mely a jobbakkal lelkében már régóta élt nemcsak fölkarolta, sőt azt egy nyári színház építése által, saját áldozatai s a nemes város anyagi segítségével árán tényleg valóstította és a nemzeti színház választmányától csupán annyit kérvén, hogy a nyári színházra kiadott költségeinek fele részét térítse meg, hajlandónak nyilatkozott a színház igazgatását továbbra is megtartani, s a fölmerülő deficitet, mint eddig, úgy ezután is saját maga fedezni.

Kolozsvár városának, állitni merjük, osztatlan közvéleménye a legnagyobb örömmel idvezelte e nemes ajánlatot s a nemzeti színház választmányáról föl se tette, hogy ezt vizsgálja utatisa.

A visszaütasítás azonban, egyetlen szó-többséggel ténnyé vált és színházunk ismét az üzérkedés martaléka lett s azzal együtt Conservatoriumunk is, miután a vállalkozó saját zenekari fogja importálni s dalművartására, a szerződés értelmében különben sines kötelezve, a legnagyobb bizonytalanság, hanem a teljes felbomlás veszélyeinek van kitéve, épen akkor, midőn hossza küzdelmek után a színház állandósítása által saját jövendőjét is már már biztosítottak vélte.

Felesleges volna nagyméltóságod előtt hangsúlyozni, azon nagysá mélyreható befolyást, melyet az ének, és zene művészet a nemzeti szellem fejlesztésére azon aesthetica érzék nemestítése és tisztítása által gyakorol, s imé a nemzeti színház választmányának jelzett határozata által, városunknak azon egyetlen egy intézetének, mely e magasatos célt tűzte maga elébe, jövendője bizonytalanná, virágzása épen lehetetlenné van téve.

A döntő, s remélni merjük kedvező ítéletet e nagyfontosságú érdekek ügyében a Kolozsvári, sőt mondhatjuk az egész hazai közvélemény, melynek a saját egyhangulag ismé-

telt izben kifejezést adott, Excellenciájú városi képviselőháznak, melynek a színház választmány e határozatát főként azzal indokolja, hogy a nyári színház árakait megváltási díj által a színház alapitójé lenne terhelve, de így teljesen nézetünk szerént a följeggett magas rendű érdekek onnyi áldozatot méltán megvetel-szerűnek, s ennek megtagadása a választmány részéről annyival kevésbé indokolt, me a választmány már 1874. 23. sz. alatt a t. belügyminister Ő nagyméltóságához intézett feliratában a királyné ő felsége által ketyel-sen addig adott évi segély további igényelhetése iránti kérelmét épen azzal indokolta — hogy — „a Korbul Bogdán ur n. v. személyes áldozatkészességének hozzávaló Kolozsvár képviselő testületének támogatása mellett oly nyári színházat tette volna és szerelt föl minden szükségességekkel bármely főváros díszére válna s ezáltal a iteni szinügyet állandósítván, azt az egész magyar szinügyre kibátólag, a haladás s fejlődés terén egy új korszakot alkotó hatalmas lépéssel vitte előbbre.”

És imé most e nyilatkozatával állentében, a nyári színházról mit sem akar tudni, s mint sem annak ügyét s azzal kapcsolatosban a színház állandósításának eszméjét magának vallja, inkább kész volt a színház alkotó kezére adni, ki természetesen sorsát saját magát érdekeit tartja szerelött s ezek miatt a Conservatoriumunk állapota ének és zene művészet érdekeit háttérbe szorítja.

Hazafiai bizalommal fordulunk méltóságodhoz s álkázatos tisztelettel arra kérjük, hogy a följeggett magas rendű érdekek tekintettel, méltóztatná vállalkozóval szerződéstől jóváhagyását megtagadni s a t. választmányt, oda utasítani, hogy ez ügyet azonnal újólag tárgyalás alá, s találja meg annak oly megoldását, a minő magasabb rendű érdekek méltán megvetelhetnek.

Hazafias kerésünket megújítva] nradunk Kolozsvárt, mártius 18-án 1875. alázatos szolgál a Conservatorium gazgató választmányára.

Simon Elek s. k. Czirják Alber s. k. elnök. titkár.

Erdélyi Echo

a szemléltető tanításra.

III.

Kinek mi baja azzal ki s mi vagyok én? Nekem kerekfenekű nadragom van, ego csizmadia vagyok s punctum.

Nekünk csizmadiaknak az a szokásunk, hogy minden város fiait el szoktunk nevezni saját tetszésünk szerint pl. kolozsvári bokrok, tordai malacz, enyedi göbő, hunyadi atár, vásárhelyi purdó, deési borju, zilahi szmár, laposi liba, domokosi füle, bánai csés, debreceni betyár, pesti bolond stb. s kint mi baja vele? Nekünk így tetszik s punctum ide is.

Azok a kiélt kedélyű férfiak, kik kablók kieltensége érzetében böles mondatokkal szeretnének takarózni és a nőknek szégyes divat után kapkodását nem tiszteli hanem uton-utófélen gáncsolják most fejké ékítését, majd öltözetük uszályát, mely miata természetnek mozogni sem tudnak: az előtttem nem sokat érnek. Mert ugyan mit áznak azzal a nő, ha még annál szégyesében öltözködnék is? Nekik úgy tetszik s ide még annál inkább punctum.

Én részemről a divatnak, melytől valaki saját érdekében követ, soha sem tudok ellenérse lenni. Sőt midőn Deesen egy vesekövé látra, hogy az ifjak mind szemüvegviselő, tulajdon két szamarának is szemüveg csináltatott s úgy fogta szekerbe, ennek sa tudtam ellene lenni.

A divat csak ott bűn, hol azal más embertársainkat természetsszerű fejökükkel gátolni s megbénítani törekszünk. Ját után kapkodni mindenkinek szabad, egyed a nevelőknek nem, főleg, ha azzal a természet utólérő ferde utat követnek növekedni irányában.

Eleitől fogva meg volt pedig a divat után kapkodás a nevelőkben is. Lencs alatt felszigorú, mondhatni kegyetlen kato neveltetés folytattak; a közép időkben szűkebb ácsatizmusra igyekeztek a növendéket nevelni: ma pedig már a szemléltető tanítás jött divatba. Mert pl. ha beszélnek az egyetemek előtt az oroszánról, szerez valaki képet mutat meg, már sokkal tökéletesb képet tet nyer és ha valóságos oroszánmutató, akkor csalahatatlannul a legközelebbi képet alkotására nyújtottam alkalmat. Így tehát a szemléltető tanítás kétségtelenül a legközelebbi divat — akarám mondani a legközelebbi tanítási módszer. Ennyit azt hisz, min denki átláthat s meg tud érteni. I már ide kérem szépen még sem punctum:

Mert

Ha a szemléltető a legközelebbi képet nyújtja is a tárgyakról, azért egyed szemléltető által még nem alkotunk tudományt.

Folytatás a mellékletben.

állatok szemlélik a természet minden jeleit emlékezni is tudnak, de mivel nem képesek nevetek adni, nincsen tudományuk. Bejárhatunk én Európában minden városát, de ha nem látom azokat megnevezni, nem hoztam haza ehető, mint egy csomó tájkép zavaros képzete melyet másoknak nem vagyok képes átadni.

Eelőre úgy tetszik az igaz, mintha gondolkodni tudnánk a tárgyak képeivel is pl. Egy szék fordul meg elmémben s mégis tudom gondolni, hogy elmegyek sétálni egy ismert víken s ott mely fák mellett fogok elmenni, miként fog a nap reám sütni s fölöttem a lók elvonulni. De ez kérem szépen nem gondolkodás, hanem csak egy tájképnek elképzelése. Valóságos gondolkodás az, midőn gondolataimat a szükséges szók által a szükséges két alakjában készítem el, mintegy magamról folytatott beszédet. Azon gondolat pedig, mely nincs a szükséges szók által a szükséges kitételalakjában elkészítve, nem egyéb, mint egy alakatlan tünemény.

Tpazsathatjuk pl. magunkon, mikép gyakran bizonyos gondolat megvillan fejünkben, gyakran közelit a feltűnéshöz s mint mondan szoktuk már épen a nyelvünk hegyén állott semét homályba merül, még egyszerű mint víz jöni egy sző, mely annak kimonódására alkalmas s azonnal az eddig homályban lebegett eszmé rögtön életet nyer, rögtön tisztára fejlék az öt meghatározó vagyis testi alakba töltött szó feltalálása által. Ha pedig a szót nem találjuk, semmivő enyészik az s elfelejtük mit mondtunk akartunk, minthogy nem vank szerencsések föltalálni a szót, mely annak valódi életét kiegészítette, ugyazólva testi létét megadhatta volna.

Hnyszor nem vagyunk azon állapotban, midőn gy vagy más tárgy vitatása közben, mintegy vékony sugar megvillan az eszmék lánczola előttünk, de nincs résünk szólani, vagy hivan is, mások megzavarunk közbeszó-lásukra s úgy elejtjük azon gyengén feltűnt vezérforrunkat, hogy teljességgel nem tudjuk, mit akartunk mondani. Hiában! csak mulá-kony tünemény volt még; nem volt megké-szülve tti alakja. Ellenben némely egyházi s költői beszédnek épen azért van néha oly nagy hatása nyunkre, mivel azokban hű képeit lát-láták s homályos és tökélytelen alakban té-vedezett gondolatainknak s midőn azok élő-szókban megtestesítve állítatnak előnkbe, mint egy kérezett hatást gyakorolnak reánk. Szóval, valamint a lélek magára láthatatlan s annak ünke: csak a test által lépnek valódi életre: én úgy a mi képzeteink s gondolata-ink maiban alakatlan tünemények s csak a megfelelő szók és beszéd által lépnek valódi testi alba. Innen a kik beszélni nem tudnak, kétségtenül sokkal nehezebben tökélyesülnek, miután a szó és beszéd az, mi valódi életre hozza azokat. Ezért a tudományok is csak almas műszók által tökélyesülhetnek s minden tudomány művelésével karöltve kell járni a nyelv tökélyesítésének.

Jncs hát, miért oly nagy lármával lo-vagolnak szemléltető tanítás tökélyességével: mert a szemléltetés magára nem elég; nevek és szók kellenek még a mellé, melyekben a mi képzeteink megalakulnak, testi lényeket öltsenek magokra.

Valjon midőn beszélünk Amerika városairól, folyóiról, tűzhányó hegyeiről nem a nevekből áll-e minden tudományunk? Hiszen, hi elfeledjük egy amerikai ország ne-vét, városait, folyóit, elenyészett velök minden tudományunk. A régiek a mythologiai nevek-kel egy egész más világot teremtettek s tar-tottak fin képzetekben. S midőn kimaradtak azon neek, nem kimaradt-e az egész mytho-logia is az emberek életéből. És ha valaki azokat megtanulja, nem egy más világ képzé-tét szerzte-e meg magának, mely sehol sincs a világ, nem is volt, csupán az emberek agyában felhalmozott szók és nevek fogalmá-ban. Gémantról, rubinról s karbunkulusról s ma má villanyról is a legutolsó nap számos is beszélt soha színet se látta pedig s leg-kisebb áprzte sincs róla egyéb, mint azon homályban bebukolt képlet, mit maga a név rejt mában.

Agyemek szók alkotásával s nevek tan-ulásával kezdi ismeretét gyarapítani. Szók által kéntjük s hozzuk létre képzeteink szá-matlan átalátát s azokból balmozzuk össze az emberi agalmak temérdek gyűjteményét, azon szók-ból, melyeknek legnagyobb része csak mint beburkoló képlet áll előttünk s melyek nagy részének lényegét sem megmutatni, sem meg-fejteni is ként nem tudjuk csupán az azt kép-viselet s által. Szeretném én azon embert is-merni, tisztá képet tudna magának alkotni az ilyek lényegéről: lélek, gondolat, érze-mény, teltség, esztély, szeszély, gyöngöség, figyelam erőny, dicsőség, boldogság, tökély, sath. a álkül hogy ne ezen szók alakjában le-gyen az: képzete befoglalva.

Rzemről az istent is csak magában a névbe tudom képzélni s ahoz csatolom a leg-tökéletsebb tulajdonokat, milyenek: minden-hatóság, mindenható, szeretettel gazdag sath.

Vjon tehát a ki megtiltana a nevek

használatát, nem azon tulajdönt vonná-e meg-tölem, mely egyedül képes engem isten ké-pére teremtett lénynek bizonyítani?

És kérdem: Valjon a beszédhangokat vagy betűket, melyek az életben magokra nem jeleneknek s melyeket mint elvont részeket az emberi beszédéből a léleknek kell külön vá-lasztani s melyeket szemléltetni soha sem le-het: miként képzelhesse a gyermek, s miként beszélhesse én azokról előtte, ha nem szabad azokat megneveznem, azok nevét megtanítanom, hogy a név által képet adjak, mely azok hang-jának képzését megkönnyítse!

Oh ti hirtelen termett új divatu pöda-gosok, kik oly buzgó praedikáljátok a betűk nevének mellőzését: bizonynyal mondom, nem kisebb bünt követetek el, mint az, ki az em-beret örök homályra, örök kárhözatra, az isten képméke levetkezésére kényszeríteté. Sőt többet tettetek, mert fegyvert adatok épen a leg-rozsabb tanítók kezébe tudatlanságok s rest-ségük befedezésére, a midőn ezek, mint meg-annyi kis demon kérkednek tudományukkal, ál-lítván, hogy a betűk nevének megtanítása ál-tal a régibb tanítók elrontják a gyermeket s több e felét, tehát nem rajtok a hiba. Bizony mondom néktek, hogy az ily eszeveszett újítá-sokkal igen hamar oda juthatunk, hogy Ma-gyarországon nemesek anyagilag, de szellemi-leg is megterem a deficit, mit aztán sem ál-dozattal sem pártoskodással nem leszünk képe-sek egy könnyen helyrehozni.

S mit szóljak Arvai Józsefről, ki pálya-dijjal koszorúzott „ABC és Vezérkönyv az irva-olvasás tanításában” című könyvének XI-ik lapján ezeket mondja: Azt tanítani a kez-dőnek, hogy pl: ez a szó tá, ezekből a hangokból (talán betűkből) áll: té-á-ell-tál, nem kevesebb mint az érzéki igazság szembe szókó megrontása. És az nagyon visszás dolog, hogy a gyermek mindjárt iskolai pályája kez-detén ne azt tanulja, hogy kell valamit élet-híven, tisztán, természetesen felfogni, hanem hogy kell az ismeret tárgyait elmesterkélni, el-ferdíteni.

Erre bizony egyebet nem felelni, mint egy nagy semmit. Mert hiszen ő maga Arvai József a 39-ik lapon már ezt írja: Most az n-et fogjuk felírni. Hasonlóan a 40-ik lapon 7-ik sorban így szól: Írjátok fel most az n-et a palatáblára. Igen, mert név nélkül nem va-la képes az n hangról beszélni. Kénytelen volt tehát annak nevét használni fel, az az: itt már nem vala képes épen ő maga mesterkélni, a nyelv természetes követelményét elferdíteni s az érzéki igazságot igazán szembe szókó meg-rontani. Hiában! a legelső gyakorlati pro-ba már megczafálta a szobában kifűzött inprac-ticus elméletet. Mert a betűk nevének megtani-tása nem az érzéki igazság szembe szókó megrontása, hanem a nyelv természetes szerkezeté-nek nélkülözhetetlen követelménye, az egyet-len udor arra, hogy a betűkről beszélhessünk s azoknak azon hangját is megtaníthassuk, melylyel olvasás közben hangoztatjuk.

Innen látni való, hogy az ily tudományt leghelyesebb a tordai csizmadiahoz utasítanom ki meg kérdezte egy gyermekről, hogy a k-be-tűt hogy hívják s midőn az annak hangját akarván mondani, így felelt: Kbi: egyszerűleg csak ennyit választott: „Bolond volt ősem és a ki tanított is, mert azt magyarul K-nak hívják.

Csizmadia mester Móri György.

Egy kérvény története.

Anno domini 1868 nov. hó 6-án számos erdélyi, az urbéri s tized kárpótlására vételjo-gosult földbirtokos egy kérelmet intézett a nmlgu m. kir. belügyministeriumhoz, melyben ugyanazon miniszteriumnak 1868. december 14-éről 33225 és 1869 július 13-áról 14350 sz. a. az erdélyi földterhermentesítési alapigazgatósághoz leküldött és ennek elnöki hivatala által 1869 július 24-éről 7102 sz. a. kiadott hirdetményében köztudomásra juttatott rendelte ellen az erdélyi vegyes szolgalmány és urbéri tized kárpótlás érdekében felfolyamodott. A kérvény tözetesen indokolván említett rend-letnek sérelmes voltát, végezetül arra kéri a fentisített miniszteriumot, méltóztatassék az ur-béri kárpótlások visszafizetésére vonatkozó ren-delétől elállani, a dézmákra nézve pedig a kárpótlást, a mit azt az 1867-ben ő sze-hivott vegyes bizottmány is véleményezte, épen úgy és az igaznak azon mértékével megadni, a mint az a papi házi és ficsalis, egy a szász papok azon dézmáért, melyről ők cenus cated-raticust fizettek, kiszolgáltattott.

A jelzett kérvény, melynek elküldését az aláírások gyűjtése némileg késleltette, 1869 évi december hó 15-én 24819 sz. a. a belügy-miniszteriumhoz be is érkezett, és a VIII. ügyosztályhoz áttétetett.

Két teljes év mult el, a nélkül, hogy az érdekelt felek az ügy állásáról értesülést nyer-tek volna, s akkor Bárd Kemény Gábor, több erdélyrészi képviselő és földbirtokossal együtte-sen egy emlékiratot nyújtott be a m. kir. miniszterelnök urhoz, melyek első pontja szin-tén a kérvényben foglaltak elintézését kéri; tizenhárom hónappal később pedig B. Kemény István és több képviselőtársas szorgalmazta az

annyi idő óta hurocot kérdésnek kedvező elintézését!

Mind a kérvény, mind az előterjesztések „behatóan tárgyalatván” végre 1874 october hó 3-án a minisztertanács elé kerültek és el-intéztettek, miután azonban a minisztertanács-tól a belügyministeriumig hosszú az út, folyó évi február 12-ig tartott, míg az elhatáro-zás az erdélyi földterhermentesítési alapigazga-tósághoz eljutott, honnan martius első napjai-ban hozzánk is elérkezett. Mindössze tehát öt esztendőbe és harmad fél hónapba telt, míg a magas kormány kérvényünk ügyében nyilat-kozni méltóztatott.

És már most, tartózkodván minden com-mentártól, a számos érdekelt fél tájékoztatása végett teljártalulilag közöljük a másolatban vett magas átiratot:

Magyar királyi belügyminiszter
Sz. 42354. 1874.
Az erdélyi földterhermentesítési magyar királyi alapigazgatóságnak Budapest.

Bárd Kemény Ferenc és számos erdélyi volt földesurak 1869 évi december hó 15-én az akkori belügyminiszterhez folyamodást nyuj-tottak be, melyben kéri:

1-ször, hogy az erdélyi volt udvari can-cellária által 1865 évi június 12-én 1604 sz. alatt kibocsátott rendelet félretétele mellet az urbéri vegyes szolgalmányok eseteiben is az 1854-ik évi június 21-én kelt 1. f. f. nyiltpa-rancs 12 §-ában meghatározott területi kulcs szerint szabassék ki az országos kárpótlás.

2-or, hogy a fenálló erd. udv. cancellária által 1. f. elhatározás folytán 1862 august. 14-én 3051 sz. alatt kibocsátott rendelet mó-dosításával a volt földesuraktól illetéktelen kárpótlás címén visszatérítések ne követel-tessenek;

3-or, hogy az 1858-ik évi september hó 15-én kibocsátott tized kárpótlási legfelsőbb nyiltparancs 2 §-ának megváltoztatása mellett az arendális tized veszteségért is adassék az illetőnek országos kárpótlás;

4-er, az említett tized kárpótlási 1. f. nyiltparancs 7 és 10-ik §§-sainak mód-osítása mellett az urbéri tized kárpótlásnál a kiszá-mított egy évi tized jövedelem összegéből ne 1/4, hanem csak 1/6 vonassék le, és az ily tized tökéje után járó kamatok ne 1858 évi septem-ber hó 15-től, hanem 1848 évi július hó 1-től kezdve adassanak meg.

Az 1872 évi január 23-án báró Ke-mény Gábor és több erdélyi orsz. képviselők és földbirtokosok a magy. kir. miniszterelnök urhoz emlékiratot nyújtottak be, melyek 1-ső pontja szintén a fennebbi folyamodványokban kért intézkedések tételére és azok alapján a földterherment. ügy mielőbbi befejezésének esz-közlésére van irányozva.

Az 1873. évi mártius 27-én báró Ke-mény István és több erd. orsz. képviselők a m. kir. miniszterelnök urhoz ismét adtak be folyamodványt, melyben a fennebbi emlékirat következtében megindított tárgyalások befeje-zése és a fenn elősorolt kérelmek kedvező elin-tézése szorgalmaztatik.

Az említett folyamodvány és előterjeszté-sek az előre bocsátott beható tárgyalások be-fejezése után, 1874 évi október hó 3-án a miniszter-tanács a folyamodók fenn elősorolt kérelmeit teljesíthetőnek nem találta: mert az 1874 LIII. t. cz. 67 §-a világosan rendeli, hogy mennyiben az urbéri kármentesítés a volt földes urak részére még ki nem szolgáltatott, a megtérítendő összeg kiszámítása és kifizetése az eddig fenállott szabályok szerint eszköz-landó.

E szerint az urbéri kármentesítés ügyében addig fenállott rendszabályok tehát a folya-modók által megváltoztatni kért os. kir. urbéri patenések és az ezeket magyarázó rendeletek a törvény által érvényben fenntartatván, azokat közigazgatási uton megváltoztatni avagy által-jában a földterhermentesítési ügyben bármily újabb szabályzatokat és magyarázatokat ily uton kibocsátani többé nem lehet.

De tekintve azt, hogy a hivatkozott t. cz. 67. §-ának rendelkezésében nyilván azon szándék rejlik, hogy a még hátralévő urbéri kár-mentesítés az addig fenállott szabályok alap-ján vitetvén keresztül, a törvényhozás az ügynek ujabi tárgyalásától megkíméltessek, a miniszte-rium arra sem érezheti magát indittatva, hogy ezen szabályoknak a folyamodók által kért irány-ban törvényhozási útján leendő megváltoztatását hozza javaslatban, és pedig annyival kevésbé, minthogy a felmutatott adatok tanúsítása szin-tén az erd. volt földesurak a fennálló törvényes szabályok alapján is elegendő kárpótlásban részesültek és az ország kedvezőtlen pénzügyi állapota, annak minden nem teljesen indokolt újabb terhekkel való megővását szigoruan kö-veteli.

Ennélfogva utasítom az alapigazgatósá-got, hogy folyamod. br. Kemény Ferenc, br. Bornemisza János, gr. Teleki György és érdek társasait mellékelte kérvényök visszaadása mel-lett a fennebbi minisztertanács határozat tar-talmáról kellően értesítse és az 1872 évi már-tius hó 1-én 6395 sz. a. kelt itteni rendelet következtében függőben tartott ügyeket a fen-

álló törvényes szabályok alapján mielőbb el-intézni igyekezzék.

Buda-pest, 1875. évi febr. hó 12
Gr. Szapáry, m. p.
Többek megbízásából közli
Egy érdekelte.

Apró puskatűz.

Ő. Haragszom barátomuram, rettenetesen haragszom, hogy már ezután senkire sem sza-bad haragudnom. A mióta a fusion átes-tünk: az egész világgal csókos barátságban kell élnünk. Nem szeretem a dolgot különösen azért hogy csizmadiaimat, a ki nagy baloldali (a csizmadiaik egytől egyig mind baloldaliak), ha ezután kontóval állít be hozzám: nem szid-hatom ki házamból.

Én. Örvendjen ennek barátomuram, mert lám ön csizmadiajának nem szabad haragudnia, ha azt a kontót történetesen nem találja kifizetni. Lám így könnyen quittolhatnak egymással.

Ő. Igaza van barátomuram, erre nem is gondoltam.

A vásárhelyi statisztikai bizottmány köze-lebbi gyűlésén azon nevezetes statistikai curio-sum merült fel: hogy a pár ezeret meghaladó polgárok részéről a mult 1874-ik évre csak kilencz szál ujonan szűlött zsidó gyermek volt hivatalosan bejelentve. Ennek magyarázata ab-ban rejlik: hogy az érzékeny szívű zsidó szű-lők elegendőnek tartják a kisded szűlötték — kivált ha az fiugyermek — az imádságos könyv-be bejegyezni, s mindent elkövetnek, ne hogy a matriculába kerüljen. Ennek az lesz a hasz-na: hogy majd husz év múlva nem fogják (a katanakötelezettek közé szőlithatni, s a kis Ze-bedeus szabadon áruhatja a gyufát a nagy Ma-gyarországon valamelyik szögletében. Ez is egy adat a polgári házasság intézményének siette-tésére: a matricula-vezető szolgabíró vagy városi hatóságot nem lehetend olykönnyen ki-játszodni, mint a — rabbit.

Hol, hol nem az nem kérdés, a jelen nagy bőjt ivadában, az uristen bölcsességének egy újabb és eddig nemismert nyilvánulása lön egy bőjti prédikációban fölfedezve, melyet az érdemes szónok ur következőleg rajzolt: „Ha bűnös vagy és betegségedbe esel orvost hívtasz; az isten az által büntet meg: hogy elveszi az orvosnak tudományát, vakká teszi őt, minek következtében nem képes felismerni nyavalyá-dát: rozslu kural és — meghalsz. Ha perleke-del, és netalán bűnös vagy: az uristen elveszi ügyvéded és bíráid tudományát, minek folytán pered elveszítvén: koldusbotra jutsz. „Vajjon az ilyen elveket magában foglaló bőjti pré-diczio, nem tekinthető-e isten csapásának, mely-lyel a templomba járó bűnös lelkek vannak sújtva?

A marosvásárhelyi jogász-egylet közlönye a „Székely Hírlap” kereset teszen fel olvasóiról, azt hiszi, hogy szappant sajt helyett megvétel-heti velök; azt hiszi, hogy gorombaságot élz-gyanánt osztogathatja ki nékiek. Mert kérdjük minden elfogulatlan olvasónktól: hogy élcz-é vagy gorombaság, midőn a „Kelet”-et a „Ta-geblatt” s a magyar állami élet ellen törő más hasonló lapokkal állítja egy kategóriába. Ha idők lesz a jogász lapocskával foglalkozni: mi igaz-ságosabb calculust fogunk neki kiszolgáltatni.

A marosvásárhelyi jogász-egylet közlönye a „Székely Hírlap” kereset teszen fel olvasóiról, azt hiszi, hogy szappant sajt helyett megvétel-heti velök; azt hiszi, hogy gorombaságot élz-gyanánt osztogathatja ki nékiek. Mert kérdjük minden elfogulatlan olvasónktól: hogy élcz-é vagy gorombaság, midőn a „Kelet”-et a „Ta-geblatt” s a magyar állami élet ellen törő más hasonló lapokkal állítja egy kategóriába. Ha idők lesz a jogász lapocskával foglalkozni: mi igaz-ságosabb calculust fogunk neki kiszolgáltatni.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Buda-Pestben márcz. 20. 10. ó. 40 p. d. e.
Érkezett, márcz. 20. 11. ó. 40 p. d. e.

A képviselőház tegnap a pénzügyi budgetet tárgyalván, Széll több ízben szokatlan si-kerrel szolt a szélsők támadásai ellenében. A felsőházban Zichy Nándor, Cziráky János állást foglaltak a jelen kormány el-len. Wenkheim, Tisza, Széll, Pé-ohy, Trefort kedden vagy szer-dán Béosbe mennek a közös tanácskozásban részt veendő.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, márcz. 20. 1875.
— Az erdélyrészi deákpárt hol-nap vasárnap d. e. 11 órák a város-ház nagy termében tartja gyűlését.

— Királyunk dalmatiai utazásának programja következőleg van megállapítva: Ő felsége april 2-án reggel kilencz órák érkezik Triestbe, hol nagy ünnepélyességek tartatnak. 3-án leplezik le a Miksa-emléket: ebéd után ő felsége tovább utazik Görzbe. Panisera gróf olasz főudvarmester már Velenczébe utazott, hogy a dogepalota kellő butorozásáról gondos-kodjék. Victor Emanuel Mestraig eléje megy ő felségének s a két uralkodó egyszerre fog Ve-lenczébe bevonulni. Az olasz hajóraj Malamoc-tására.

ca előtt fog horgonyozni. Velenczében királyunk két napig időzik s azután átmegey Pólabá. Itt és Zara, Spalato Ragusa és Cattaro városokban két-két napi időzés van kitűzve. A főhelyekről részint hajón, de nagybőrára kocsin és lóháton számos kirándulást terveznek. Csónakázás a Narenta folyón, Török-Sutorina, az összes ha-tárerődök, Budna, Drageli, Sebenico és Risano meglátogatása fel van vőve a programba. Visszaútazása közben ő felsége meglátogatja a dalmátszigeteket s közöttük Lisszt; innen Veg-lián át egyenesen Fiumébe megy, hová május 11-én délelőtt érkezik. Triestbe Auersperg, Un-ger, Stremayr, de Pretis és Chlumecy minisz-terek kísérik a királyt, ki mint ujabbban jelen-tik, augusztus első felében hosszabb időre Ga-lizsiában és Bukovinában utazik, mely tartomá-nyok akkor fogják Ausztriához való csatlakozá-suk százados évfordulóját ünnepelni.

— A kir. igazságügyminiszter Bodokán Péter telekkönyvi tollnokot a naszodi törvényszékhez telekkönyvi írnokká nevezte ki.

— A kolozsvári tud. egyetemi kör já-vára tartandó felolvasások d. e. 11 órák el-maradnak a politikai pártértekezlet folytán s délután 1/2 négykor fognak megtartatni a szo-kott helyen. A felolvasások czimnei: „Az em-beri ösztöndőlet köréből” Szász Béla, és „A jog-nak forrásairól” dr. Haller Károly egyetemi ta-nár uraktól. Fölhívjuk a kolozsvári s különösen a városunkban jött vidéki közönség figyelmét az igen érdekes felolvasásra.

— Hory Bélának „A tűzoltók” czi-mű vigjátéka, mivel az összeolvasási próbánál a darab egyik személyében egy helybeli tűz-oltó volték felismerni, nem fog előadhatni.

— A „Tisza biztositóbank” kolozs-vári ügynökköségének vezetésétől Balogh György ügyvéd ur megvált, s a vezetést Bovánkovits titkár vette át.

— Fogarassy Mihály erd. püspök ur ő nmlga a kolozsvári r. c. egyházközség köz-gyűlése által e közgyűlés kiegészítésére feljárn-lott tagokat megerősítette, s így a kolozsvári r. c. plébános választásának megejtése már a legközelebbi napokban várható.

— Lugosy József nyugalmazott bel-ügyministeri titkár, a színháznak egykori társ-intendánsát tegnap este a színházból hazatérve az utcán szélbűdés érte és azonnal megözön-t élni. Az elhunyt városunk egyik legjel-lemebb tekintélyes polgára s a közügy szerény, de fáradhatlan munkása volt.

— A m. ludasi társalkodó folyó hó 19-én délután tartott rendkívüli gyűléséből a következő távirat menesztetett: Gorove István nagyméltóságának, mint a „szabadelvű párt” elnökének Budapest. „A marosludasi társal-kodó megbízásából örömmel üdvözlöljük a „sza-badelvű párt” alakulását s az abból eredő kor-mányt mindig hazafisággal pártolni fogjuk. Méltóztatassék ezen érzelmeink a párt s kor-mány körben kifejezését adni.” Kiváló tisztelet-tel Maros-Ludas, 1875. mártius 19. Hancz Pál, alelnök. Nyárádi Dénes, jegyző

— Kerkapoly Károly urnak teg-napelőtt adta meg a budapesti egyetem kara a jogtudori rangot.

— Kétféjű bornyu. E hét első nap-jaiban Brassóban egyik gazdnál egy téhen bivalt borjuzási vajadások leptek meg. A dolog nagyon bajosan ment. A borjunak elsőbbsen is a hátsó része jött világra s a tulajdonos segí-teni igyekezék a processus folyamában. Ereje azonban nem volt elégséges s bárha azután hárman igyekeztek jégód kezét nyújtani, — fáradozásaikat semmi eredmény nem koronáz-ta. Ekkor egy kötelet kötöttek a borju látha-tó részére s mind a négyen teljes erőből huz-ták azt, de mindhiába! Most tehát először egy lovat, azután két ökröt fogtak a kötéltre, a nélkül, hogy legkevésbé is előre haladtak vol-na. Végre 4 ökröt fogtak be, de ez sem segí-tett semmit. A bivalat tehát vizsgálának ve-tették alá s kiűnt, hogy a borju szarvai közé egy láb nőtt be s ez akadályozza a borjuzás megtörténtét. Az említett láb tehát eltávolít-atott s a borju nap világra jött. A borju alakja azonban nagyon sajátosság, a mennyi-ben a törzson két teljesen kifejlett nyak van s ezek mindenikén egy-egy egészen szabálysze-rű fej. A ritkaság átadottat a brassói muze-umnak, hol kifogják töltetni s mint ritka termé-zet csodát őrizni. A dologban nagyon érdekes az, hogy a téhen bivaly e hallatlan operáció-nál életben maradt s azonnal teljes étvágygyal vágta be a takarmányt. A dolog nem humbug, de mint a „Kronstädter Ztg.” biztosít való-ságos tény, mely mellett a tulajdonos és más tisz-tességes egyének tanuszkodnak. A tényről min-denki személyesen meggyőződhetik, mihelyest a muzeumban kileendő állítva.

— Olvasóink különös figyelmébe a-jánljuk az erdélyi gazdasági egyletnek a ma-gyarországi marhatenyésztés érdekében a kép-viselet-házhoz intéze nagyfontosságú felirátat melyet közérdekű tő-tánál fogva lapunk mai számának közgazdasági rovatában egész terje-delmében közölünk. A feliratban javaslatba ho-zott mélyreható reformok egész hazánk gazda-ságát melyrehatóan érdeklik, szükséges, hogy a köz-vélemény egész erejével hasson közre azoknak a képviselőház által eszközöndő megvaló-sítására.

Mindezekből folyólag joggal tudhatjuk, hogy jelenlegi állapotnyészté-ünk n y átlag-
ban abban áll, hogy állatainkat a le-
lányul, aintálón pedig rozsdást tart, ha-
kittűn parlagi fajtánkat a kor fokot leg-
nyelne megfellelőleg nem kezeljük, nek-
nyat nem javítjuk. Épen így vagy-
tenyésztéssel is, melyet szintén a-
szérű legeltetési rendszerrel (sz-
karmánytermesztés fog emelheni, e-
as esetben gondolhatunk arra, h-
tésűnknek országoserte és minden
nyésztőlűn határozott irányt ad-
hisebb birtokos a földműves is ba-
hogy lovára fordított fáradsága is annál ki-

Pályázat.

Ns. Kolozs megye m. ürményesi járásban, a budatelti körjegyzői állomás üresedésben lévén, annak betöltése ezennel a következő évi fizetés n. m. 400 frt. o. é., 60 frt. szállás illeték, 20 frt. utazási átalány és egy levélhordó tartás mellett pályázatot nyitattik.

A budatelti körjegyzőséghez tartoznak: Kis Czeg, Nagy-Czeg és M.-Kecsed községek, székhelye Budatelt.

Pályázók felhívattak az 1871-dik évi XVIII-dik t. cz. 74 és 83 §-ai értelmében felszerelt folyamodványukat f. évi március 31-ig előlított szolgáló hivatáshoz beadni.

A m. ürményesi járás szolgabírói állomás.

M. Ürményesi, 1875. február-hó 26-án.

STUPINEAN JÓZSEF, szolgabíró.

1965. — 1874.

(118)

(3—3)

Hirdetmény.

Dobokamegye felső-kertületében kebelezett, Csömör községében létező öszves korcsoma regale jogok arányosítására, a tárgyalási határidő 1. évi május 12-én d. e. 9 órájára tűztetik ki, előlított szolgálói irodában, mikor is minden beíró t. birtokos urak, ha színté kíván értesítést nem vettek is, megjelenni felhívattak.

Egri-Almás járás szolgabírája.

Hidalmást, 1875. február 24-én.

HATFALUDI MÓR, szolgabíró.

Bécsi Kártonnyomat-gyári raktár.

Bátorkodunk az 1875-diki idényre következő legutóbbi gyári árjegyzéket előterjesztani; minden készítményt két minőségben jegyeztük fel s jótállunk azok teljes jóságáért, biztosítván, hogy minden megrendelést azon pontossággal teljesítsük, mintha a megrendelő személyesen választotta volna ki a cikkek. Kiváratra mustrákkal és részletes árjegyzékkel szolgálunk. Üzletünk a legmegelőbbben ajánlva, maradunk tiszteltet!

(76)

(18—50)

Az üzletvezetőség.

Árjegyzék:		Vég-ár 30+50 vagy 54 ról.		I. II. minőség.	
Röfös ár.					
Saját gyártmány percaline és üngelme rőf.	ft. 25	30 rőfös csernavászon vége	ft. 8	7	7
Cosmanoser gyártmány percalineban, creton és üngelme, rőf.	ft. 30	30 rőfös fehértett csernavászon vége	ft. 8	7	7
Neunkirchener batist és jacquet-gyártmány rőf.	ft. 30	30 rőfös fehértett köziszővet vége	ft. 10	9	9
Francia jacquet és mousseline-gyártmány rőf.	ft. 40	30 rőfös fehértett köziszővet vége	ft. 12	11	11
Giroflé-tirofla, legújabb bali és nyári ruhakelme, rőf.	ft. 45	50 rőfös hollandi vászon vége	ft. 14	13	13
Legújabb mintájú török regeli kabát-creton, rőf.	ft. 30	50 rőfös belstasi vászon vége	ft. 16	15	15
Bátor-percal minden színben és mustrában, rőf.	ft. 30	50 rőfös i. h. n. vászon vége	ft. 20	19	19
Mustrás francia brillante, rőf.	ft. 35	6 rőfös, 54 rőfös vége 25—30—40—50—60—70			
Fehér és sima színű brillante, rőf.	ft. 35	Tuczet-ár 12 daraból.			
Fehér és mustrás ruhakelme, rőf.	ft. 30	gyermek zsebkendő képekkel és színes szél.	ft. 1	—	85
Cosmanoser b. n. és gyermekruhák, rőf.	ft. 45	fel, tuczet száma	ft. 1,05	—	95
Angol len ruhakelme házi ruhák, rőf.	ft. 30	Levegő-zsebkendő színes szél, beszegeve,	ft. 1,60	1,30	
Fehér chiffon, shirting és házi vászon, rőf.	ft. 25	Hölgytűt vagy jacquet zsebkendő, színes szél, tuczet száma	ft. 3	2,50	
Üng-chiffon vagy üng-percal, rőf.	ft. 35	szél, tuczet száma	ft. 3	2	
Fehér damast-sinavat és fehér és sarga nanking, rőf.	ft. 30	Férfi zsebkendő színes szél, beszegeve, tuczet száma	ft. 3	2	
Jagard és damast törölközők, rőf.	ft. 30	Rumburgi vászon zsebkendő, tuczet száma	ft. 3	2	
Fekete lister, rőf.	ft. 70	I. h. n. lenkendő, 5 félé, tuczet száma	ft. 4	3	
Fekete selyem lister, rőf.	ft. 120	4, 5, 6, 7, 8	ft. 4	3	
Angol fekete ruháris ruhák és dolmányok, rőf.	ft. 1,60	1. Saját gyártmányú kárton fejrő való kendő, tuczet száma	ft. 2,50	2	
Ruhakelme sima, vagy mustrás zsebkendő, rőf.	ft. 40	fejrő való kendő tuczet száma	ft. 3,80	3,20	
Egyes darab-kelme		Foulard fejkendő tuczetje	ft. 3,50	3	
Varrás nélküli rumburgi lepedők, 2 ^o , rőf széles, 3 rőf hosszú, darabja	ft. 4	Cosmanoser gyártmányú kárton vagy batist fejrő való kendő tuczet száma	ft. 4	3	
Mindenféle színi kávékendők darabja	ft. 80	Damast len asztaltörlők tuczet száma	ft. 4	3	
1 darab fehér, vagy színes gyermek pikétpaplan	ft. 1,30	Jagard len törölközők tuczetje	ft. 5	4	
Egy garnitúra ágytakaró pikétből, színes, 2 darab	ft. 6	Damast len törölközők tuczetje	ft. 5	4	
Len-damast asztalok	ft. 3	Damast csemege asztaltörlők, fehér vagy színes, tuczetje	ft. 3,50	2,50	
	ft. 3	Török hagabug törölközők tuczetje	ft. 4	3	

garnitúrák, fehér vagy színesek, jagardból
garnitúrák, fehér vagy színesek, damastból

Az elküldés utánvétel mellett, gongyvert csak a saját kúds számítottat s kúdjú a csemege és száma pontosan egyelni, nehogy irigykedő versenytársak csalódtat okozhassanak.

Bécsi Kártonnyomat-gyári raktár.

Stad. Ruprechtplatz 3 sz. csak 3 sz. a.
a Ruprecht-egyház mögött, a sekrestye-bemenettel szemben.

Üzlet-jelentés!

a vászon- és divatárú-gyári raktár Bécsben,

Josefstadt, Kochgasse 36 szám alatt bemenet az Alserstrassén át.

Elhatároztuk gyártmányait a helyett, hogy mint eddig, csupán a 27 rőfös árjegyzék adást, egy nagyban, valamint kúdsnyben szemévesen árba bocsátani és minden cikkre négy egyeztet árakat szabván, a 30 rőfös végeket 7 ft 50 kr. s 12 daraból álló tuczetet pedig 3 ft 40 kr. árú, megpedig a 30 rőfös kelmekből valódi színi percalineket, batistokat, jacqueteket, mousselineket, skót és sima ruhakelmeket, czerma-, hollandi-, belstasi- és házi vászakat, fehér shirting- és üng-shiffonokat, enli- és színes ruhakelmeket, angol-, lenkendőket, házi ruhák, fehér selym- és damast-sinavat, színes üng-hamvaszt, fehér és sarga nanking, tarka batist- és üng-czikkjeit, a bator-csikkjeit és bator-csínat, fehér ablakfüggönyeket, damaszt és selym-törölközőket. Továbbá tuczet száma 12 darabban fehér rumburgi lenkendőket, legin, batist zsebkendőket színes szél, selym és damast asztaltörlőket, fehér és színes tiszta len csemege, török piké-törölközőket, batist- és cotton-törlőket, színes és kék törölközőket és minden a számunkba vázó cikkek.

Viáki megrendelések lelkiismeretesen és pontosan teljesítetnek, mintha vásárló személyesen választott volna, s a mi nem tetszik, kifogás nélkül visszavetjük.

C z i m:

An die Fabriks-Niederlage, Kochgasse 36 Bécsben.

NB. Próbaképpen 15 rőfös fűrveket és 6 daraból álló felcuzteket is küldünk.

Különös figyelemre méltó!

5000 rőf fekete, valódi tiszta selyem ruha-faile

örökzött, 3/4 széles, rőf 1 ft 48 kr.

Noblesse, fekete ruhakelme 3/4 széles, rőf 1 ft 28 kr

Tafeluszalag, színes

Nr. 1, 2, 4, 6, 9, 12, 14, 16, 24

35, 41, 67, 73, 97, 135, 1,66, 1,98, 2,50 kr.

Rubonszalag, színes

Nr. 2, 4, 6, 9, 12, 14, 16, 24

33, 44, 56, 72, 94, 1,20, 1,50, 1,88 kr.

Faile-szalag, színes, egész selyem

Nr. 6, 9, 12, 14, 16

1,25, 1,52, 2,12, 2,65, 3,12 kr.

valamint minden divatárú-szó- és szabó- cikkek. Minden

szedélegéskétség kúdkerüldő, bármikor készek vagyunk cik-

keink jóságáért kezkeskedni. Megrendelések utánvétel mellett

pontosan teljesítetnek.

Enzmann és Kolbenschlager, Bécs, I. Rothen-

thurmsstrasse 21.

Felülmúlhatlan.

27 kr.

Mindig nagy és dús raktár listre, rips, diagonál-plaid, barége, gazier, valódi színi Cosmanoser percal, jacquet, fehér és színes brillante-helmektől, selym és bársony szalagokból.

Jótállás mellett a cikkek minősége és valódisága iránt, mind saját gyártmány.

Az első havasi takács- és gyáros-társulat

Len- és divatárú gyári raktára és árú-főtelepe.

Bécs, Máriahilferstrasse 72 sz.

Megrendelések pontosan teljesítetnek utánvétel mellett. Mustrák ingyen és bérmentesen.

(77) (9—12)

GÖZMALOM.

Van szerencsém a t. cz. közönség szíves tudomására hozni, hogy egészen újonnan épített és berendezett gőzmalom működését megkezdte.

A midőn tehát ezt a t. cz. közönség figyelmébe ajánlanám, hátor vagyok megjegyezni, hogy gőzmalom nemcsak szép és erőteljes minőségű őrleményt képes előállítani, hanem mivel gabona bevásárlásaimat nagyban teszem meg, azon kedvező helyzetben vagyok, hogy azok árát is oly olcsóra tehetem, mely szerint mindennemű versenyt e téren kiállhassak.

Elvállalok továbbá közönséges őrlesek s e célra szekereimet bocsátom a t. cz. közönség rendelkezésére, melyek meghatározott csekély díjért a nyers gabonát ki és a kész lisztet beszállítandó; megjegyezvén itt, hogy a t. tulajdonosok egészen biztosak lehetnek tulajdonaik azonosságában s így feleslegessé van téve, hogy netalán kiküldött saját emberük az őrlesek tartamig ott vesztegessen.

Azon reményben, hogy a t. cz. közönség alkalmat nyujtand nekem az ígérteteket be is bizonyíthatni, szolgáltatam más üzleti szakmában is felajánlom.

Többfelől felszólításokra és a nagy érdemű közönség kényelmére Maros-Vásárhelyt a Transylvania szálloda főszozsédságában, egy bizományi raktárt állítottam fel és rendeztem be.

Tisztelettel: Hutflesz Károly, Kolozsvárt.

(108) (4—12)

Legújabbban megjelentek

és Stein János erd. muzeum-egyl. könyv-kereskedésében Kolozsvárt

kaphatók:

IRODALMI ÚJDONSÁGOK.

JELENTÉS

a kolozsvári egyetem természettani intézeténél jelen állapotáról.

Közli dr. ABT ANTAL a kísérleti természettan ny. r. tanára.

2 könyvmatu táblával.

Ára 70 kr.

Magyar protestáns egyházi szónoklatok.

Ünnepi, alkalmi, közönséges és gyászesetekre.

Irta Gyöngyösy Sámuel, nagy-kállói ref. lelkész, egyházmegye bíró.

Második füzet. Ára 1 frt 80 kr.

Postán küldve 1 ft 90 kr.

Községi faiskola.

Alapvonalok a gyümölcstenyésztésre.

Községek, néptanítók, gazdák számára írta Kócsi Károly, a kolozsvári

ev. ref. főtanácsban a természetrajz r. tanára.

(A szöveg közé nyomott 58 ábrával s egy táblalappal.)

Nagy 8-r. X. és 200 lap. Ára 1 frt 50 kr.

Tartalom: Előszó. Bevezetés. I. SZAKASZ. Egy faiskola muni. 1. Hogy fektetjük a faiskolának szánt hely s milyen legyen talaja? A faiskola agy-sága, beosztása, elkészítése. 3. A földforgatásról (rigolrozás). 4. Trágyakészítés. 5. Hogy szerzik a jó vadfát? 6. Hogy növelik a vadfát? 7. Egy faiskola kékei. 8. Előkészületek az oltvány s beállítására. 9. Mikor szedjük oltóágyat? 1. Az oltás vagy nemesítés módjai. A) Párosítási módok. Egyszerű párosítás. b) Egyszerű nyelvezés. c) Kettős nyelvezés. d) Lapozás. e) Nyergesítés. f) Kettősnyergesítés. g) Oldal oltás. h) Völgyelés. B) Nemesítések hasítással. a) Földalatti hasítás. b) Egész hasítás. c) Héj alatti oltás. C) A szemzésről. 1. Teendők a emésítés első évben. 2. Hogy növelünk lágymagu gyümölcs-oltványokat? d) Első év. b) Második év. c) Harmadik év és negyedik év. d) Ötödik év. 13. Hogy növeljük a csontorásokat. II. SZAKASZ. A lóborfa (piramis) növeléséről III. SZAKASZ. A gyümölcsfák ültetéséről. 1. Minő egyalj alatt és mily fekvésű tenyész a gyümölcsfa legdusabban? 2. Mily talaj kell a gyümölcsfának? 3. A gyümölcsfák ültetéséről. 4. Ültetés előtt. Hogy kell ültetni a gyümölcsfát? 6. Az újgyümölcsös későbbi kezeléséről. IV. SZAKASZ. A metszésről. 1. A metszés idője. 2. A fák rügyeiről. 3. Ágak galyak. 4. A gyümölcsfák és fészkek. 5. Tavaszi metszés. 6. A nyári metszés. V. SZAKASZ. Régi gyümölcsösök munkái. 1. Vén fák tisztogatásáról. 2. Hogy kell a vén fát megfíjítani? 3. A fák trágyázásáról. 4. A terméketlen fákrol. 5. A fák betegségei. a) Perzseny. b) Rák. c) Mézg. VI. SZAKASZ. A fák ellenségeiről. A) Tavasi ellenségek. 1. Bimbó farkar. 2. Lezes eszelény. 3. Közönséges cserbogár. 4. Szörös és kopott Porodár. 5. Galszonya Özöndék. 6. Gyűrűs Potrócz. 7. Sárgafarag Gyapjász. B) Nyári ellenségek. 1. sonti Velez. 2. Oltási Velez. 3. Alma Honca. 4. A Korparok. C) Őszi ellenségek. 1. Téji Törköny. 2. Nagyéti Pogányka. D) Téli ellenségek. VII. SZAKASZ. Mily gyümölcsfajokat szaporítsunk? A) Almák. B) Körte. C) Szilvák. D) Kajsák. E) Őszi barackok. F) Cseresznyék, meggyek. VIII. SZAKASZ. A boggyósgyümölcsök műveléséről. 1. Az egresről. 2. A veresszőllőről. 3. A málnáról. IX. SZAKASZ. A téli eltelek. A fák legapróbb alkatrészeiről. 2. A fa szerkezetéről. 3. Miből áll a fák hamva? 4. Hogy jut a táp a fába?

E műre feleslegessé tesz minden dicsőítést azon elismerés, melyet ez a könyv részéről nyert, ugyanis: a m. kir. oktatásügyesség az erd. gazdasági egyet. támogatása folytán, a rendelkezése alatt álló ily czlu alapból 400—négy száz o. i. forintot utalványozott a boldogult Kócsi Károly özvegyének és árvának, azon rdm elismeréséül, melyet Kócsi Károly „Községi faiskola” műve megírása és kiadása által a gazdasági ösmeretek terén szerze magának.

Rövid utasítás egy husz hold e földi váltógazdaság rendezésére.

Kis birtokosok számára. Az erdélyi gazdasági egyet kívánságára írta báró Bánffy János.

Kiadta az erdélyi gazdasági egyet. 2. kiadás. 8-rét. Ára 36 kr.

Bar a kertem nagyobb volna!

Néhány szó a tagosításról.

Az erdélyi orsz. gazdasági egyesület kívánságára, kisbirtokosok számára báró Bánffy János. Kiadta az erd. orsz. gazd. egyl. n. 8-rét.

Ára 16 kr.

Az öskereszténység történelme.

Irta dr. Baur Ferdinánd Christian.

A harmadik német kiadás után fordították: Dósa Dénes, szászviszói tanár és Jeskó Lajos, vécsi lelkész. Ára 3 frt.

Helység-névtár.

A királyhágón inneni rész (Erdély) községeinek betűrendes

N É V T Á R A.

A közigazgatási és legújabb törvényszéki felosztás szerint, a postakeretek, adóhivatalok és az orsz. vásárok kimutatásával.

Hivatalos adatok után összeállította B. L.

Ára 1 frt 50 kr.

(12) Tavasz idényre.

Legújabb nő divatárú raktár a t. közönség, de különben a hólgyvilág becses figyelmébe ajánljuk.

Kelme-minták bérmentesen küldetnek. Ruhák és felöltők legújabb párisi minták után színi mütemükben készitettek.

KELLER és SZITVAY

RUDAPESZTEN, Servita-tér, a Szerviták épületében.

(121) (1—8)

Védeszközök (Praeservativ)

ruganyos mézgából és halhólyagból, a 1—4 frt. tuczet száma, valamint minden gummi-árú (Article de Paris) megküldetnek Zieger János által Bécsben, Taborstrasse 53. Árjegyzék ingyen.

(122) (1—6)

Der persönliche Schutz

tanácsadó minden korban levő férfiak számára Laurentiustól Boritokban lepecsételve.

Kezszerszeresen bizonyított segély és 30 gnyítás (25 éves tapasztalati) a fennem

Gyengeségi-

és ideg-hajlában, a romboló infertúziós és nem kúdosok körkörtében. Kapható minden könyv kereskedésben, Pesten is Kókai Lajosnál, Károlytúza. Ára 2 frt 30 kr.

Örök mindenkit könyvem bizonyos atáznásától és majmólásától, a melyek a közönség levetra vezetés tekintetéből még hirdetésem szótartalmára is kiterjednek, mint Retau önbiztonságának kiadja teszi. Gondoskodni kell tehát könyvem valódi kúdsát.

A 35-dik eredeti kiadás Laurentiustól

megszerezni, a mely egy nyolczadért kúdtet képez 252 oldalal és

60 bonczatani ábrával

azélmetszésben és a szerző névpecsétjével van lepecsételve.

Megjegyzés: Egy nagyobb hirdetés, Ponike G. iskola-kereskedése támadásának visszatartásáért nézve, megtiltálható a Kladderatsch-ban, valamint minden nagyobb újságban.

(123) (5—12)

BERGER F.

27 kros

aru-Bazárja,

Bécs, Landstrasse, Humpisr. 75.

a tavasi idényre való tekintettel egészen úján és legújában berendezett legismertebb és legdrágább grapi-ruhakelme-, valamint színi Cosmanoser percaline-, francia creton-, jacquet-, brillante-, hollandi-, belstasi- és házi vászak, fehér shirting- és üng-shiffonok, enli- és színes ruhakelmek, angol-, lenkendőket, házi ruhák, fehér selym- és damast-sinavat, színes üng-hamvaszt, fehér és sarga nanking, tarka batist- és üng-czikkjeit, a bator-csikkjeit és bator-csínat, fehér ablakfüggönyeket, damaszt és selym-törölközőket. Továbbá tuczet száma 12 darabban fehér rumburgi lenkendőket, legin, batist zsebkendőket színes szél, selym és damast asztaltörlőket, fehér és színes tiszta len csemege, török piké-törölközőket, batist- és cotton-törlőket, színes és kék törölközőket és minden a számunkba vázó cikkek.

27 kr.

Utányos ár mellett rőf vagy vég száma. Teljes árjegyzékkel valamint dús mütem- gyűjteményével kívánatra ingyen és bérmentesen szolgál.

A vidékre pontosan és nagy lelkiismerettel teljesíti a megrendeléseket.

Utányos ár mellett rőf vagy vég száma.

Teljes árjegyzékkel valamint dús mütem-

gyűjteményével kívánatra ingyen és bér-

mentesen szolgál.

A vidékre pontosan és nagy lelkiismer-

ettel teljesíti a megrendeléseket.

Utányos ár mellett rőf vagy vég száma.

Teljes árjegyzékkel valamint dús mütem-

gyűjteményével kívánatra ingyen és bér-

mentesen szolgál.

A vidékre pontosan és nagy lelkiismer-

ettel teljesíti a megrendeléseket.

Utányos ár mellett rőf vagy vég száma.

Teljes árjegyzékkel valamint dús mütem-

gyűjteményével kívánatra ingyen és bér-

mentesen szolgál.

A vidékre pontosan és nagy lelkiismer-

ettel teljesíti a megrendeléseket.